

Life_
eCO
adapt
50

COcreem
adaptació

Life_eCO
adapt50

Living Lab Camp de Tarragona

Taula Territorial del Baix Camp i el Priorat

11 de juny de 2025

LEADER
delCamp

Life_eCO
adapt50

1. Benvinguda

- Documentarem la jornada amb vídeos i fotografies. Si us plau aviseu-nos si és un problema.
- Us preguem que signeu la llista d'assistència.
- No som tots els que veieu, algunes entitats avui no han pogut assistir però participen en el projecte.

Life_
eCO
adapt
50

Convocatòria del Living Lab Camp de Tarragona
Taula territorial de l'Alt Camp i la Conca de Barberà
30 de maig de 2025

Ordre del dia:

1. Benvinguda
2. **LIFE eCOadapt50 i Leader del camp:** el Living Lab del Camp de Tarragona.
3. Repàs de les accions 2024
4. Pausa cafè
5. Presentació del Pla d'Acció
6. Presentació i discussió de noves accions per 2025
7. Comiat

La pluralitat humana, condició bàsica tant de l'acció com del llenguatge, té el doble caràcter d'igualtat i distinció. Si les persones no fossin iguals, no es podrien entendre ni entre elles ni amb qui les precediren, ni planificar el futur ni preveure les necessitats de qui vindrà després. Si les persones no fossin diferents, si cada ésser humà no es distingís de qualsevol altre que sigui, hagi estat o sigui mai, no necessitarien ni el llenguatge ni l'acció per fer-se entendre. N'hi hauria prou amb signes i sons per comunicar necessitats i desitjos immediats i idèntics.

Hannah Arendt

La condició humana, 1958

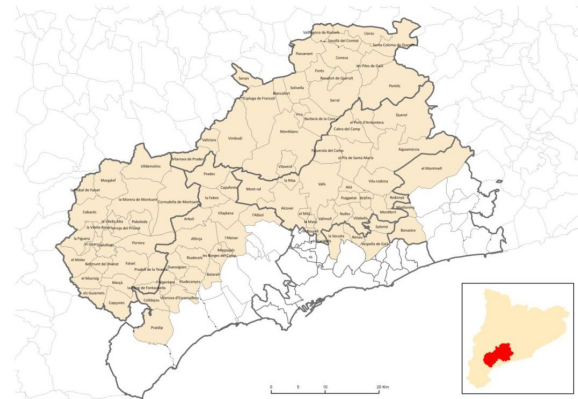
El Leader del Camp

Agrupa el territori rural del **Camp de Tarragona**

- 6 comarques, 93 municipis
- 94.292 ha. en 2.190 km² → 43,6 ha/km²
- Valls = 24.727 ha. → per la resta del territori = 32,6 ha/km²

Inclou 3 sectors dels 4 que tracta el **Life eCOadapt50**

1. Forestal ✓
2. Agrícola-Ramader ✓
3. Turístic ✓
4. ~~Pesquer~~

2. LIFE eCOadapt50 i Leader del camp:

El Living Lab del Camp de Tarragona

El projecte LIFE eCOadapt50 va nèixer l'any 2022 com a conseqüència del LIFE Clinòmics (2016-2019), on es detecta que per millorar l'adaptació al canvi climàtic al territori és necessari crear ACCIONS CONCRETES I LOCALS, dirigides als sectors que més afecten l'entorn rural: forestal, agrícola, ramader i turístic.

L'objectiu del projecte és augmentar la **resiliència al canvi climàtic** dels territoris en els 4 sectors econòmics claus escollits (agroramaderia, forestal, pesca i turisme), amb la implicació de l'administració local, mitjançant la **informació, conscienciació, formació, participació i acció**:

- crear una xarxa d'observació i avaluació del canvi climàtic comarcal, i estructures de governança estables
- promoure la presa de decisions basada en dades i coneixement local
- capacitar les parts interessades i agents socioeconòmics per a que siguin protagonistes de l'acció
- mobilitzar fons per l'execució d'accions pilot d'adaptació al canvi climàtic i espais d'innovació col·laborativa
- formar empreses i ciutadania en l'adaptació i mitigació al canvi climàtic
- enfortir la cultura climàtica al territori

Adaptació vs. mitigació

L'adaptació és la capacitat d'ajustar-se que demostren els sistemes naturals o humans al canvi climàtic i als seus impactes per a moderar-ne els danys o aprofitar-ne les oportunitats..

És una estratègia més local i directa que la mitigació (intervenció antropogènica que té per objectiu reduir les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle o millorar els embornals de carboni).

L'adaptació inclou la possibilitat de revertir en oportunitats econòmiques l'impacte local que comporta el canvi climàtic.

LIVING LAB

El projecte s'organitza en Living Labs pel Canvi Climàtic, o LL4CC.

Un Living Lab és:

- ✓ Un espai de co-creació que busca SOL·LUCIONS A PROBLEMES COMPLEXOS
- ✓ És un espai COL·LABORATIU, OBERT i VIU, per promoure el DEBAT
- ✓ Amb PARTICIPACIÓ LOCAL: un intermediari entre la ciutadania, la recerca, les empreses i l'administració

El **Living lab del Camp de Tarragona** es crea el 27 d'octubre de 2023.

Life_
eco
adapt
50

COcreem
adaptació

Com funcionen els LL4CC LIFE eCOadapt50:

S'han de celebrar un mínim de 2 trobades del LL4CC anualment. Aquesta és la primera de 2025.

Cada LL4CC disposa d'un **PLA OPERATIU**, on es recullen les normes de funcionament.

El nostre estableix que per a la prioritització de les accions es tindrà en compte:

- La representació de tots els sectors en la votació
- La representació de tots els àmbits territorials d'actuació
- La disponibilitat pressupostària i de crèdit
- Que les accions rebin una puntuació mínima de 3 punts, havent votat un mínim de 15 agents

També estableix que les contractacions han de ser viables pel Consorci.

Els socis LIFE eCOadapt50

Soci coordinador

Socis beneficiaris

Reptes climàtics, respostes compartides

2ª trobada conjunta d'agents socioeconòmics del LIFE eCOadapt50

19 de juny de 2025 de 9 a 18:30

Parc del Castell de Montesquiu

Conferències, networking, dinàmica participativa, visita a una acció en curs

Life_eCO
adapt50

Les accions del Life eCOadapt50

Han de complir 3 requisits

Pressupost del CLDRC
per ACCIONS

Interrel·lació

01 Que es dirigeixin a
l'**adaptació** al canvi
climàtic

* 65.000€/any de promig.

02 Que pertanyin com a
mínim a un dels 3
sectors eCOadapt
(Forestal, Agroramader,
Turisme)

* Les accions són una
OPORTUNITAT pel territori.

03 Que es donin en el
territori Leader del
Camp

Hi ha interrel·lació
amb els altres LL4CC
del projecte: es
busquen accions
replicables

3. Repàs a les accions de 2024

Accions 2024 segons prioritització

-
- 01** Assessorament per la Implementació de bones pràctiques a les empreses agràries per l'adaptació al canvi climàtic en cultius estratègics del Priorat
 - 02** Ratapatxets
 - 03** Guaret ambiental
 - 04** Creació i dinamització de la marca del cigronet de Senan
 - 05** Mesures i adaptacions al canvi climàtic a través dels ODS al sector turístic del Leader del Camp

Accions 2024

- Totes acaben a l'agost de 2025
- Les expliquem en un altre ordre degut a que ens fan algunes propostes de continuïtat.

Diputació Tarragona

**Generalitat
de Catalunya**

Creació i dinamització de la marca del cigronet de Senan

Objectius de l'acció

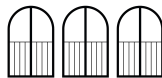
Crear la identitat de marca “Cigronet de Senan” per tal de poder continuar en el seu desenvolupament, amb vistes a augmentar-ne la producció i comercialitzar-la.

El cigró de Senan és una llavor que s'ha preservat entre els habitants del poble i se'n fa un planter comú. És una llavor molt resistent a la sequera i les altes temperatures, pel que és especialment interessant en aquestes noves condicions climàtiques.

La presentació de la marca del Cigró de Senan es va fer durant les III Jornades del Cigró de Senan, el 9 i 10 de novembre de 2024.

Ajuntament
de Senan

ABADIA SENAN

Fundació
Miquel Agustí

Life_eCO
adapt50

Diputació Tarragona

Generalitat
de Catalunya

04

III Jornades del Cigrónet de Senan

9 i 10 de novembre 2024

A l'edifici de l'Abadia de Senan

• DISSABTE 9 DE NOVEMBRE •

17.00 h Inauguració i benvinguda

17:15 h Una mirada al cigrónet del 2024

Amb el pagès i veí Josep Maria Martí i Saltó
i Ana Rivera de Fundació Miquel Agustí.

18:15 h Una pinzellada al Life Ecoadapt

A càrrec de tècnics del Leader del Camp.

18.30 h Presentació de la marca
del Cigrónet de Senan

A càrrec del dissenyador Enric Mercadé

20.00 h Tast i maridatge

Amb l'enòleg Martí Magriñà i la cuinera Marian
Romero. Cal apuntar-se a través del formulari o
per WhatsApp al 630 64 11 64 fins dimecres 6 de
novembre. Places limitades. Preu: 15€

• DIUMENGE 10 DE NOVEMBRE •

10.00 h Compartim experiències

Amb la participació de l'Associació de
productors de la mongeta de Castellfollit del
Boix (Bages) i el projecte Ceiba de Ciutadilla
(Urgell).

12.00 h Mostra culinària

Amb el cuiner Gabriel Serra.

14.00 h Dinar de germanor

Porta el teu plat cuinat amb cigró per compartir i
la recepta escrita.

Cal portar-se els propis plats, got i coberts.
Apuntar-se a través del formulari o per WhatsApp
al 630 64 11 64 fins dimecres 6 de novembre.

Durant les jornades es va compartir la nova identitat de marca amb els habitants del poble per tal que se la facin seva.

El creador de la identitat, Enric Mercadé, va presentar-la, explicant també de manera molt didàctica per què és important crear identitats de marca i com havia sigut la seva creació.

També es va posar en comú com havia anat la collita aquest any, molt tocada per la sequera, tant des del punt de vista de l'agricultor com del seguiment tècnic que en fa la Fundació Miquel Agustí.

La innovació en aquesta acció té la base en el consens de la comunitat a l'hora de recolzar el creixement en la producció d'aquesta varietat de cigró, que ha estat sempre una font de proteïna bàsica en una zona on la sequera és ancestral, si bé com va molt bé relatar el pagès encarregat del conreu al poble, Josep Mª Martí, en els darrers anys la temperatura és molt més alta i l'aigua més escassa.

La complicitat entre Senan, la ciència i la creació van destacar com a eines que beneficien la comunitat rural.

[Vídeos You Tube](#)

04

Cigronet
de Senan

Mesures i adaptacions al canvi climàtic a través dels ODS al sector turístic del Leader del Camp

Objectius de l'acció

Mapejar l'estat del turisme a la zona del Leader del Camp en termes de sostenibilitat, per tal de poder oferir un assessorament als establiments que així ho desitgin per adaptar-se al canvi climàtic.

Es treballa en els següents sectors de turisme:

- Agroturisme
- Ecoturisme actiu i natura
- Enoturisme
- Turisme cultural
- Hosteleria
- Restauració

El projecte contempla tres fases:

1. Preparació i realització d'enquesta als agents turístics.
2. Redacció del Pla de mesures de millora per complir adaptacions al canvi climàtic a través dels ODS, els riscos i la vulnerabilitat per sectors.
3. Avaluació dels sectors de cada unitat comarcal a partir del Pla de mesures de millora per complir adaptacions al canvi climàtic a través dels ODS i dels riscos detectats.

Estat de l'acció:

Manca preparar el manual d'eines d'adaptació climàtica per a cada tipologia d'establiment.

La fase 1 es va donar per enllestida a mitjans de març de 2025, més tard del previst donada la gran dificultat en obtenir les respostes. Després d'insistir per diversos mitjans es va poder obtenir les dades dels següents agents per unitat comarcal:

Comarca	respostes	agents	%
Alt Camp:	47	243	19%
Baix Camp:	21	94	22%
Baix Penedès:	1	12	8%
Conca de Barberà:	77	206	37%
Priorat:	74	245	30%
Tarragonès:	9	27	33%

Sobre aquesta part cal destacar que en general la participació ha estat baixa, i s'ha detectat un cert cansament generalitzat a respondre l'enquesta. En molts casos no han volgut respondre, o han dit que ho farien, i no ho han fet, tot i la insistència. S'han observat problemes en la recollida de dades, com ara la manca d'actualització d'informació en establiments que ja no estan actius (especialment en cases rurals i allotjaments). S'ha insistit molt, fins i tot s'han realitzat les enquestes en el propi domicili de l'agent en alguns casos. El que sí que s'ha assolit és que, en general, en cada unitat comarcal, exceptuant el cas dels municipis del Baix Penedès, s'ha pogut recollir dades representatives de totes les categories de sectors determinades d'inici.

Obtingudes totes les dades possibles, s'ha realitzat l'anàlisi de les dades i dels agents per a cada unitat comarcal i l'anàlisi DAFO també per cada unitat comarcal.

La fase 2 s'ha enllestit a mig maig i és un document on s'hi detallen les mesures generals de millora que els agents de cada sector poden realitzar per assolir aquestes millores, enfocades de forma prioritària a l'adaptació al canvi climàtic.

El Pla s'estructura en una primera part que anomena i descriu els diferents ODS aplicables al sector turístic del territori Leader del Camp i una segona part que concreta possibles accions a realitzar per part dels agents, en blocs sectorials, a fi de promoure la sostenibilitat i l'adaptació al canvi climàtic d'aquests, a partir dels ODS aplicables i dels riscos i vulnerabilitats degudes als efectes del canvi climàtic, per territoris i per sectors, que indiquen els documents de "**Diagnosi de la vulnerabilitat climàtica del territori Leader del Camp**" i de les seves fitxes territorials.

Actualment és en fase de realització **la fase 3** l'avaluació de la qual es durà a terme a cada unitat comarcal per presentar les diferents mesures. Per la qual cosa es realitzen entrevistes amb les agrupacions sectorials i entitats de turisme detectades de cada unitat comarcal. L'objectiu és detectar uns agents que compleixen uns mínims, per a una correcta adaptació al canvi climàtic, i que poden esdevenir agents pilot per executar les mesures d'adaptació proposades en el document de la fase 2. La seva finalització s'estableix per mitjans de juliol de 2025.

Diputació Tarragona

Generalitat
de Catalunya

05

**Assessorament per la
implementació de bones pràctiques
a les empreses agràries per
l'adaptació al canvi climàtic en
cultius estratègics del Priorat**

Objectiu principal:

*Aplicar a peu de finca el manual **Bones pràctiques agràries per mitigar el canvi climàtic en cultius estratègics del Priorat** (<https://ja.cat/guiapriorat>), per tal de facilitar la transició vers models de gestió agrària més sostenibles, resilents i compatibles amb les condicions climàtiques futures.*

Aquest assessorament es fonamenta en tres eixos principals:

1. Donar a conèixer el **Manual de bones pràctiques**.
2. Assessorar al sector agrari en aspectes clau d'adaptació dels cultius als impactes, actuals i futurs.
3. Posar en pràctica mètodes i recomanacions agronòmiques específiques, per diferents cultius i ubicacions.

Diputació Tarragona

Generalitat
de Catalunya

01

ASSESSORAMENT EN FERTILITZACIÓ DEL SÒL

- ✓ Extracció de mostres de sòl
- ✓ Anàlisi de les mostres*
- ✓ Informe de recomanacions nutricionals
- ✓ Pla de fertilització anual
- ✓ Assessorament en el disseny de la plantació
- ✓ Elecció del portaempelt i varietat

Servei gratuït
subvencionat

*L'anàlisi del sòl contempla el pH, la conductivitat elèctrica, la matèria orgànica, els carbonats, la classe textural, el nitrogen, el fòsfor, el potassi, el calci, el magnesi, el sodi, la capacitat d'intercanvi catiònic (CIC), el ferro, la calcària activa i l'índex de poder clorasant (IPC)

Contacte | josepmaria.torne@vitec.wine | 977 83 17 66 | www.vitec.wine

Projecte LIFE SIP eCOadapt50 finançat pel Consorci Leader de Desenvolupament Rural del Camp i cofinançat per la Unió Europea

Sol·licitud d'anàlisi vitícola_LIFE SIP eCOadapt50

Empresa:	Data sol·licitud:
Persona contacte:	Número inscripció:
Adreça electrònica:	
Dades facturació:	
Empresa:	CIF:
Adreça:	Codi Postal:
Telèfon:	Protecció:

Analisi	Preu / u	Nom mostra	Observacions
pH, conductivitat elèctrica, matèria orgànica, carbonats, classe textural, nitrogen, fòsfor, potassi, calci, magnesi, sodi, capacitat d'intercanvi catiònic (CIC), ferro, calcària activa i l'índex de poder clorasant (IPC)			

Extracció de mostres de sòl
Anàlisi de les mostres
Informe de recomanacions nutricionals
Pla de fertilització anual
Assessorament en el disseny de la plantació
Elecció del portaempelt i varietat

Signatura:	Observacions:
------------	---------------

El termini d'entrega dels resultats s'acordarà amb el client. Preu sense IVA. En cas de recomanació se facilitarà una nova mostra per analitzar.
La Fundació per Tecnològic del Vi (VITEC) es compromet a tractar tota la informació facilitada per al client i obtinguda o creada en el transcurs de la prestació del servei contractat de manera confidencial, excepte la informació que sigui requerida per llei.
D'acord amb la Llei Orgànica de Protecció de Dades de caràcter personal, es informa que les vostres dades seran incorporades en un fitxer automatitzat. El responsable d'aquest fitxer de la Fundació per Tecnològic del Vi, per la via de correu electrònic, modificació o cancel·lació de les vostres dades, heu de fer arribar un correu a protecció.dades@vitec.wine o a adreces@vitec.wine. C/ra. Parera, km.1, 43730 Poblet - Tel. 977831610 - www.vitec.wine -

SEQUERA: en aquests darrers anys ha empitjorat l'estat nutricional del sòl. Veure en quina mesura la vinya i l'olivera són capaces d'extreure els nutrients del sòl en aquestes condicions és estratègic. Es tracta d'anàlisis i assessoraments amb un cost econòmic important, poc a l'abast de petits agricultors.

PROPOSTA: Amb el disseny tancat de l'acció s'acoten els assessoraments a 80 parcel·les. En la primera fase es contacta amb les cooperatives del Priorat, per arribar a tots els seus socis. En una segona fase, si manquen assessoraments per realitzar, s'obrirà a altres petits productors no associats a les cooperatives.

PROGRÉS DE L'ACCIÓ: L'assessorament s'ha centrat principalment en la **fertilització del sòl**, tant en finques amb cultius ja establerts com en parcel·les destinades a futures plantacions. S'han pres i analitzat mostres, amb els corresponents informes i recomanacions tècniques. Aquest procés s'ha complementat amb un acompanyament personalitzat per interpretar els resultats i aplicar les bones pràctiques de manera efectiva per a cada explotació.

Entre les actuacions implementades, destaquen les pràctiques relacionades amb la **planificació i el disseny dels cultius**, la **millora de la salut del sòl**, la **reducció dels costos de producció i consum energètic**, i la **mitigació d'impactes ambientals** com l'erosió, la pèrdua d'estructura i la disminució de la fertilitat dels sòls.

A data d'avui, **s'ha executat el 82,5% de les unitats previstes en el contracte**, i es preveu completar-ne la totalitat en el mes de juny, atès que molts dels assessoraments restants ja han estat concertats amb les persones titulars de les explotacions i es duran a terme properament.

Ratapatxets

IDEA : ajudar a estendre la població de ratpenats com a NbS en el control de plagues i altres beneficis ecològics en els sectors forestals i agrícola.

OBJECTIUS DE L'ACCIÓ : entendre millor l'ecologia de les poblacions de ratpenats al territori Leader del Camp, identificar possibles amenaces i dissenyar estratègies de conservació adaptades a les necessitats específiques de les espècies.

ACCIÓ : es realitzen estudis de prospecció i seguiment de ratpenats i els seus refugis a la regió de Tarragona. L'estudi inclou identificar les espècies de ratpenats presents en una regió específica i realitzar un inventari de refugis segons la seva ocupació hivernal.

Accions realitzades:

- Inventari de més de 400 caixes-refugi per a ratpenats al Camp de Tarragona.
- Establiment de col·laboracions amb tots els propietaris i entitats implicades. Tramitació de permisos.
- 4 jornades de voluntariat (agost i octubre de 2024, gener i març de 2025), en col·laboració amb el Museu de Ciències Naturals de Granollers.
- Està previst realitzar l'**última jornada** el juny de 2025.

Cada període de seguiment ha començat amb una sessió formativa, seguida de tres setmanes de treball de camp durant les quals s'han revisat les caixes i s'han recollit variables associades a cada ubicació: hàbitat (visual i cartogràfic), orientació, insolació estimada, exposició al vent, proximitat a masses d'aigua, tipologia de suport, alçada de la caixa respecte al sòl, altitud sobre el nivell del mar, elements interiors (si té fusta a l'interior que aportí més superfície), nombre de cavitats, material, capacitat tèrmic, color predominant de la caixa, model, fondària, amplada de l'espai d'entrada i antropització.

Paral·lelament, s'han dut a terme xerrades divulgatives per donar a conèixer el projecte.

02

grup d'estudi
i protecció
dels ecosistemes
catalans

Diputació Tarragona

Generalitat
de Catalunya

En últim lloc, s'ha iniciat l'**estructuració del tractament estadístic** de les dades, que es durà a terme entre els mesos de juny i juliol.

S'analitzaran tots els gèneres (o espècies identificables) que es localitzin per a cadascuna de les estacions de l'any. També es realitzarà una anàlisi general amb tot el conjunt de dades, així com per subconjunts de dades de zones amb gran mostreig i hàbitat continu.

Finalment, aquest mes d'agost s'elaborarà l'informe final, que inclourà les conclusions del projecte i propostes aplicables a la gestió i a l'àmbit agrari.

Proposta de continuïtat de l'acció Ratapatxets

Es tracta d'una fase de transferència de coneixement i aplicació pràctica.

Arran de la inquietud expressada per un agricultor i amb la voluntat de quantificar el benefici directe que aporten els ratpenats a l'activitat agrícola, es proposa iniciar una nova línia de treball basada en la recollida i anàlisi d'excrements procedents de caixes ocupades, mitjançant la qual es podrien identificar les espècies-presa consumides i oferir així un retorn tangible als propietaris de finques on s'han instal·lat caixes refugi.

La proposta es planteja inicialment amb un o dos casos pilot en finques representatives del territori, amb l'objectiu de generar exemples concrets i transferibles que puguin ser utilitzats posteriorment en accions de divulgació i sensibilització.

Resultats esperats

- Millora de la transferència entre ciència i gestió agroecològica.
- Aprofitament pràctic del coneixement obtingut.
- Sensibilització i implicació del territori en la conservació activa dels ratpenats.
- Quantificació preliminar del servei ecosistèmic aportat pels ratpenats en àrees agrícoles.

Objectius de la segona fase

1. Elaborar eines de gestió per a finques agrícoles i gestors d'espais naturals:

→ Crear un diagrama pràctic (tipus "full de ruta") que, segons les característiques de la finca i l'objectiu de foment dels ratpenats, orienti sobre quin model de caixa col·locar, on, com i amb quina finalitat.

2. Difondre els resultats a través de xerrades formatives i materials divulgatius:

→ Organització de jornades formatives amb presentació de resultats, espais de debat i un petit refrigeri per afavorir la participació.

→ Impressió de pòsters resum i tríptics per facilitar la divulgació.

→ Entrega d'un element de record als assistents com a reforç del missatge i de la visibilitat del projecte.

3. Valoració del servei ecosistèmic dels ratpenats en entorns agrícoles:

→ Recollida i anàlisi dels excrements (guano) de les caixes ocupades en zones agrícoles per estimar quina riquesa d'insectes nocturns és la que els ratpenats estan ingestant específicament en aquesta til. Aquesta tilizarón es retornarà al propietari i, si els resultats són rellevants, es podran tilizar també per a la divulgació dels beneficis ecològics i econòmics d'aquest tipus d'intervencions.

Guaret ambiental

Objectius de l'acció

El guaret és una tècnica ancestral de l'agricultura que parcialment s'havia deixat d'utilitzar, tenint-ne la percepció de ser poc productiu.

Re-incorporar-lo com a part de les polítiques agràries pot aportar:

- Valor ecològic
- Sostenibilitat
- Recuperació de l'equilibri natural
- Equilibrar la productivitat amb la conservació

L'objectiu principal de l'acció és **ampliar zones de guaret a la plana de secà** de l'Alt Camp i fer-ne seguiment, per promoure i assessorar l'ús d'aquesta tècnica.

Estat de l'acció:

- S'han seleccionat les finques pilot representatives i establiment d'acords amb propietats o gestors
- S'ha adaptat la ruta d'un ramat mixt d'ovelles i cabres, integrant la ramaderia extensiva com a eina de gestió del guaret.
- S'han iniciat els treballs de seguiment de fauna
- S'estan cercant finançaments paral·lels
- Es preveu fer un vídeo sobre els ocells de la zona i la seva importància en la millora de l'agricultura

Durant el primer trimestre s'han seleccionat finques pilot representatives per aplicar-hi les mesures de seguiment i gestió. També **s'ha adaptat la ruta d'un ramat mixt d'ovelles i cabres**, integrant la ramaderia extensiva com a eina de gestió del guaret. Aquesta activitat ajuda a controlar la vegetació, aportar matèria orgànica i mantenir pràctiques sostenibles arrelades al territori.

Amb la primavera **s'han iniciat els treballs de seguiment de fauna**, centrant-se en espècies d'aus estepàries amenaçades a Catalunya, com el torlit, el sisó i la terrerola comuna, i seguint **el protocol acordat amb el CTFC**. Aquests ocells troben en els guarets un hàbitat clau per a la cria i alimentació.

Les dades recollides permetran analitzar la relació entre aquestes espècies i la gestió agrícola.

S'estan fent **mostrejos d'invertebrats** en diverses parcel·les per avaluar-ne la diversitat i l'abundància, utilitzant-los com a bioindicadors de la qualitat del sòl i dels ecosistemes agrícoles. La presència de determinats insectes pot indicar l'efectivitat del guaret i ajudar a identificar condicions òptimes per aplicar-lo.

Una de les innovacions del projecte és la incorporació **d'anàlisis de sòl** per estudiar-ne l'estat microbiològic i la capacitat de captació de carboni. Les mostres recollides en diferents tipus de gestió serviran per comparar la capacitat de segrest de carboni i valorar el guaret com a eina de mitigació del canvi climàtic.

A més, s'han instal·lat **caixes niu per al gaig blau**, una au insectívora amenaçada, per afavorir-ne l'hàbitat i fomentar el control biològic de plagues. Aquesta acció també ha permès establir aliances amb pagesos i obrir noves vies de col·laboració per garantir la continuïtat del projecte.

A escala territorial, **s'ha contactat amb més d'un centenar d'empreses de l'Alt Camp** per sensibilitzar-les i explorar col·laboracions. Tot i que la implicació empresarial ha estat limitada, aquesta dimensió social és clau per estendre les bones pràctiques a altres finques i territoris.

Els propers passos inclouen finalitzar els seguiments de fauna i sòl abans de l'agost i elaborar els informes tècnics. Aquests permetran posar en valor la tasca de les persones que treballen en agricultura i ramaderia que, amb una gestió sostenible, mantenen viu un paisatge de gran valor ecològic i garanteixen la supervivència d'espècies vinculades als cultius tradicionals.

Proposta de continuïtat

Sorgeix de la necessitat de donar a conèixer i potenciar el valor d'aquesta pràctica com a servei ecosistèmic, cultural, paisatgístic i ecoturístic, i es planteja en 3 activitats:

Activitat 1: Producció d'un documental o vídeo sobre el guaret a la Plana de Secà de l'Alt Camp.

Activitat 2: Creació d'un o diversos murals gegants sobre el guaret.

Activitat 3: Fotowalk temàtic del paisatge agrícola de la Plana de Secà.

El documental es podria gravar mentre les activitats 2 i 3 s'executen. També relataria el que s'ha fet durant l'acció en el període 2024-2025, i serviria com a eina de difusió per mostrar accions útils reproduïbles a altres territoris i així ampliar l'abast de les accions.

PAUSA

4. Pla d'Acció

El Pla Operatiu preveu que es realitzi un pla d'acció del *Living Lab*, que faciliti que les accions demostratives escollides estiguin alineades amb els riscos i impactes vers el canvi climàtic detectats al territori.

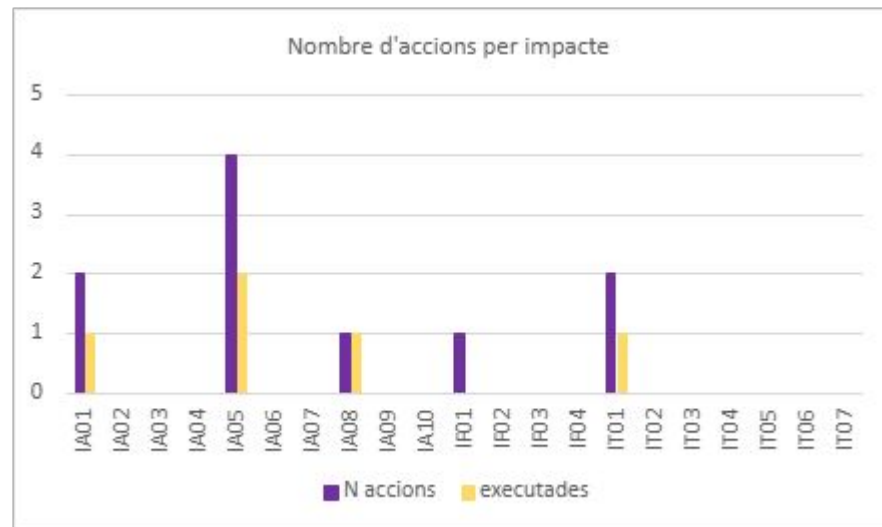
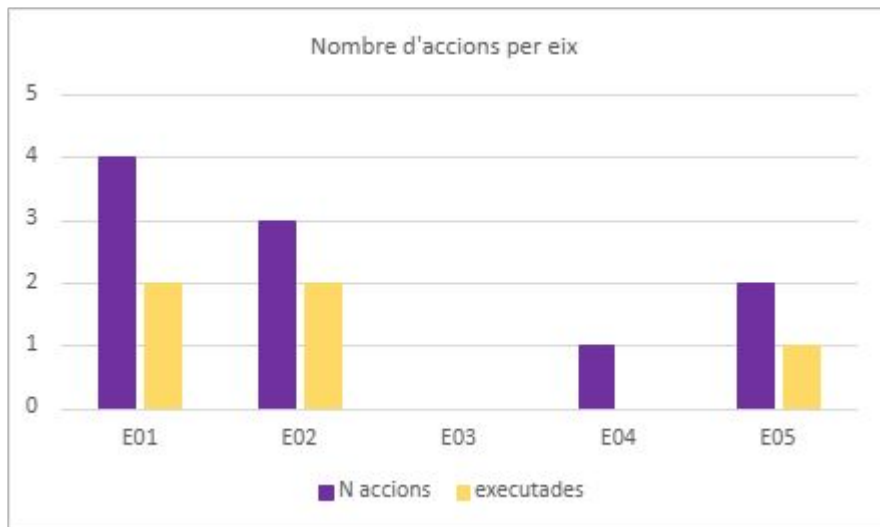
El Pla d'Acció, com el Pla Operatiu, és una **eina viva**, que es pot anar afinant i canviant segons les necessitats del projecte.

A l'hora d'implementar els plans d'acció, de la mà dels coordinadors del projecte i dels WP 3 i 5 (DIBA, ARCA i URV, respectivament), hem creuat les **Diagnosis de vulnerabilitat** que l'OCC de la Generalitat ens ha ofert amb documents referents del nostre territori. En el nostre cas, han estat l'EDL i la **Diagnosi forestal** realitzada pel CTFC.

Per què serveix el Pla d'Acció?

El Pla d'Acció permet enquadrar en pocs eixos els riscos, impactes i oportunitats del territori.

Ens mostra també quins impactes i sectors estan més o menys treballats segons el nombre d'accions del *living-lab*:

EIX 1: Foment de varietats (noves o tradicionals), cultius (agrícoles o agroforestals) i tècniques agrícoles més adaptades a condicions de major temperatura i escassetat d'aigua, que integrin la biodiversitat, tot promovent, el consum de proximitat, la transformació de productes amb valor afegit, l'enxarxament en espais de producció i distribució compartits (que permetin l'accés a productes locals de qualitat), i el vincle amb la restauració, l'accés a la terra, l'emprenedoria i les cooperatives agràries.

Impactes:

- IA01 - Increment de l'estrès hídric dels cultius, fent inviables alguns dels conreus actuals en condicions habituals (Priorat) o en condicions de sequera perllongada i ús intensiu dels aqüífers (Conca de Barberà, Alt Camp i Baix Camp)
- IA02 - Dificultat d'alguns dels cultius actuals per respondre correctament a les projeccions de temperatura i precipitació, o alteracions del cicle fenològic, amb pèrdua de zones òptimes agrícoles
- IA08- Disminució dels serveis ecosistèmics per a l'activitat agrària (pol·linització, control de plagues, biodiversitat cultivada, eutrofització, fauna, etc.)
- IA09 - Empitjorament de les condicions de treball al camp degut a la calor
- IA10 - Encariment de les pòlisses en el sector agrícola degut a fenòmens meteorològics extrems (riuades, glaçades tardanes, calor extrem, sequera...). Augment de la perillositat de finançament per les entitats bancàries.

Exemples d'accions:

- Promoció d'espècies forestals i agrícoles adaptades a condicions més àrides (ex: cigró de Senan)
- Recuperació de tècniques de conreu eficients i respectuoses (ex: guaret)
- Assistència a espècies que combaten les plagues de manera natural (ex: ratpenats, diversitat d'aus i plantes)
- Integració d'apicultura i ramaderia extensiva per controlar combustible forestal i millorar la biodiversitat
- Implantació de bancs de llavors locals resistents a la sequera
- Acompanyament en el canvi de conreu a zones amb estrès hídric elevat

EIX 2: Foment de pràctiques de millora i retenció dels sòls agrícoles, potenciant la biodiversitat, valoritzant el paisatge i fomentant la identitat territorial, promovent la creació de llocs de treball qualificats, la creació de plans territorials efectius pel manteniment i creació d'infraestructures, i l'ús més racional de l'aigua..

Impactes:

- IA03 - Pèrdua de sòl agrícola degut a pluges intenses i forts pendents, especialment al Priorat, però també a l'Alt Camp i Conca de Barberà
- IA04 - Afectació de riuades a zones agrícoles properes a lleres fluvials, especialment a la Conca del Gaià i del Francolí
- IA05 - Pèrdua de qualitat del sòl agrícola, degut a projeccions d'increment de temperatura i disminució de precipitació, i al baix contingut de carboni dels sòls agrícoles

Exemples d'accions:

- Assistència personalitzada segons la finca i el terreny concret (ex: assessorament a finques del Priorat basat en el manual de Bones pràctiques)
- Implantació de cobertes vegetals i rotacions de conreus (com alternativa al guaret)
- Creació de bancs de terra i ajuts per la restauració de marges

EIX 3: Foment de la ramaderia extensiva, especialment d'oví i cabrum, amb l'objectiu d'aconseguir una ramaderia adaptada a la disponibilitat d'aigua i a la baixa producció de les zones pasturables i que afavoreixi el mosaic agroforestal, tot promovent la creació de nous llocs de treball per la gent jove, l'enxarxament entre ramaders per a la gestió pastoral i la recuperació d'infraestructures en desús, coordinada amb la planificació forestal, l'ús compartit d'eines, espais i distribució (que incentivi l'accés a productes locals de qualitat).

Impactes:

- IA06 - Pèrdua de zones pasturables de qualitat que poden fer inviable mantenir la pastura extensiva actual
- IA07 - Reducció de la disponibilitat d'aigua per l'activitat ramadera, afectant a la capacitat de crear ramats més grans.

Exemples d'accions:

- Foment d'explotacions mixtes (agrosilvopastorals)
- Implantació de pastura controlada (ramaderia extensiva) com a eina preventiva.
- Reintroducció d'espècies autòctones o resistents pasturadores (com la cabra payoyo)
- Tallers formatius per a joves ramaders en gestió de pastures

EIX 4: Foment de la resiliència dels boscos del Camp de Tarragona vers al canvi climàtic, treballant estretament en col·laboració amb la gestió dels espais naturals protegits i amb altres agents implicats en la gestió d'ecosistemes forestals i del mosaic agroforestal (ramaders, pastors, propietaris forestals, agricultors, caçadors, entitats conservacionistes, administracions públiques...), per aconseguir boscos més sans, més productius, més madurs, i més protegits en l'alt risc d'incendi i les pressions de l'ús turístic o esportiu, i promovent l'ordenació forestal conjunta i l'aprofitament de matèria forestal per a biomassa (per exemple, en instal·lacions municipals) i per a ús agrícola o de jardineria.

Impactes:

- IF01 - Masses forestals joves i molt denses i contínues, dominades per pins, amb molt sotabosc molt sec, molt vulnerables a incendis forestals, principalment a tot el territori forestal
- IF02 - Masses forestals joves molt denses, molt vulnerables a episodis de decaïment forestal, principalment al Priorat, però també a la resta de territori
- IF03 - Canvis en les espècies arbòries forestals, degut a una presència elevada d'espècies sensibles com el pi blanc, principalment a l'Alt Camp i Baix Penedès
- IF04 - Encariment de les pòlisses en el sector forestal degut a l'increment del risc d'incendis forestals. Augment de la perillositat de finançament per les entitats bancàries.

Exemples d'accions:

- Implementació de plans de gestió forestal participativa amb propietaris privats i ADFs.
- Revalorització de la biomassa com a recurs energètic local.

EIX 5: Foment de noves iniciatives turístiques i esportives més sostenibles i conscients, tenint en compte l'escassetat d'aigua, la pèrdua de confort en situacions de calor extrema (per visitants i treballadors) i la necessitat de desestacionalització, d'acord amb les cartes del paisatge i la Carta Europea de Turisme Sostenible, i que respectin i valorin els espais naturals protegits, el territori, la cultura local i el paisatge i promoguin la reconexió entre l'espai rural i urbà proper a partir de la creació de vincles amb els projectes arrelats de producció d'aliments.

Impactes:

- IT01 - Escassetat d'aigua que pot afectar el turisme a zones en què aquest és rellevant, també en l'habilitació de zones de bany artificials alternatives als gorgs
- IT02 - Forta estacionalitat del turisme a primavera-estiu per tot el territori, i falta de planificació de la desestacionalització en els plans comarcals de turisme sostenible i responsable (excepte al del Baix Penedès)
- IT03 - Sensibilitat dels turistes a un increment de temperatura que serà notable i presència de pocs refugis climàtics, principalment al Priorat
- IT04 - Reducció del cabal de rius i rieres, afectant la disponibilitat de zones de bany naturals per al turisme
- IT05 - Salinització i canvis en la qualitat de l'aigua disponible dels aquífers litorals, afectant l'accés a l'aigua de reg i boca (Alt Camp, Baix Camp, Baix Penedès i Tarragonès, en gran part fora l'ambient del CLDRC)
- IT06 - Empitjorament de les condicions de treball al sector turístic degut a la calor
- IT07 - Encariment de les pòlisses en el sector turístic degut a fenòmens meteorològics extrems (riuades, calor extrem, restriccions d'accés a espais naturals...). Augment de la perillositat de finançament per les entitats bancàries.

Exemples d'accions:

- Promoció de serveis turístics que valoritzin la gestió forestal, agrícola i ramadera sostenible (ex: Diagnosi dels agents turístics al territori Leader del Camp)
- Creació d'itineraris d'interès paisatgístic i climàtic resilient.
- Millora de refugis climàtics i infraestructura verda en espais turístics.

idees noves!

Presentació i discussió de les noves accions 2025

8 minuts per presentar-la + 20 minuts de discussió

Breu resum de les accions presentades el 30/05/2025:

- Banc d'eines (Consell Comarcal de l'Alt Camp i Concactiva)
- Implementació d'un sistema de monitoratge del canvi climàtic per l'agricultura a la comarca de l'Alt Camp (Consell Comarcal de l'Alt Camp)
- Mosaics de Biodiversitat (Reboll SCCL) + Mosaics Forestals (Fundació Pau Costa)

Noves accions d'aquesta taula:

- Ratapatxets II (GEPEC)
- Guaret II (GEPEC)
- Redicat (Mel del Remei)
- Teniu altres propostes?

Diputació Tarragona

Generalitat
de Catalunya

Banc d'eines col·lectiu per a l'adaptació al canvi climàtic

Consell Comarcal de l'Alt Camp i Concactiva

Disseny de la gestió i compra d'eines agrícoles, ramaderes o forestals per actuacions d'adaptació al canvi climàtic per ús col·lectiu.

Aquesta acció demostrativa proposa tres línies principals:

- A. Gestió compartida de recursos encaminats a l'adaptació al canvi climàtic, incloent un manual de gestió d'aquestes eines i la redacció d'informes que recullin l'impacte de la prova pilot.
- B. Dinamització i gestió eficient de la ramaderia extensiva i gestió forestal de suport a la silvopastura.
- C. Campanya de sensibilització i formació adreçada als ajuntaments i als professionals que milloraria la gestió i facilitaria eines compartides per a no incrementar despeses.

La selecció d'eines va a proposta d'administracions locals i agents del sector.

Com a exemple, l'Adrià Bové, de l'àrea de Mediambient del Consell Comarcal de l'Alt Camp, presenta una trituradora per les restes de poda i forestals. L'estella resultant s'utilitzaria com a cobertura per millorar els sòls agrícoles dels municipis implicats.

Es plantegen altres exemples d'eines, més dirigits a la silvopastura, com ara tancaments i cledes mòbils, abeuradors, dipòsits d'aigua, motoserres i desbrossadores, etc.

Diputació Tarragona

Generalitat
de Catalunya

Implementació d'un sistema de monitoratge del canvi climàtic per l'agricultura a la comarca de l'Alt Camp

Consell Comarcal de l'Alt Camp i Concactiva

Implantació d'un sistema de monitoratge del clima a les comarques de l'Alt Camp i Conca de Barberà per donar suport informatiu i alertes a la pagesia i municipis en la nova realitat climàtica, altament i extremament canviant.

L'App gestora utilitzarà dades dels sensors instal·lats per l'Alt Camp i d'altres centres de mesures.

El sistema d'alertes es pot personalitzar, tant pel que fa als paràmetres a tenir en compte i els punts de control, com per a qui cal avisar de cada alerta.

Diputació Tarragona

Generalitat
de Catalunya

Consell Comarcal
de l'Alt Camp

Si voleu proposar més accions contacteu amb nosaltres!

Per la **convocatòria 2025** es poden presentar noves accions **fins el 26/06/2025.**

Disposem per aquesta convocatòria de 14.000€ per serveis i 63.000,00€ per inversions.

Les accions que no puguin entrar en aquesta convocatòria, però que el Living Lab consideri interessants, es podran executar dins la convocatòria 2026 (de desembre 2025 a novembre 2026).

Fitxa i prefitxa model:

Life_ eCO adapt 50

COcreem
adaptació

Life_eCO
adapt50

Co-funded by the
European Union

Gràcies i fins ben aviat!

Contacte:

Consorci Leader de Desenvolupament Rural del Camp
C. Daroca,1. 43400 Montblanc
977 86 13 38 (EXT 451)

www.leaderdelcamp.cat

<https://ecoadapt50.eu/ecoadapt50/>

info@leaderdelcamp.cat

mcasanovas@leaderdelcamp.cat

